

Lietuvos policijos darbuotojų etikos ir antikorupcinio elgesio kodekso priedas

**ATSPARUMO KORUPCIJAI IR INTERESŲ DERINIMO GAIRĖS
BEI SITUACIJŲ PAVYZDŽIAI**

SITUACIJA	POLICIJOS DARBUOTOJO ELGESYS
<p>Policijos darbuotojas, vykdydamas savo tiesiogines funkcijas (priimdamas pareiškimą, atlikdamas apklausą ir kt.), iš asmens kaip dovaną gauna saldainių dėžutę. Ar darbuotojas gali priimti tokią dovaną?</p>	<p>Negali. Svarbu vadovautis nuostata dėl nulinės dovanų tolerancijos. Darbuotojui draudžiama priimti dovanas ar paslaugas (įskaitant mažaverčius daiktus, pavyzdžiui, saldainių dėžutę, medaus stiklainį, du eurus kavai ir pan.), jeigu tai susiję su darbuotojo tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis. Tokiu atveju dovanos reikia mandagiai atsisakyti ir asmeniui paaiškinti, kad už savo darbą darbuotojas gauna darbo užmokestį. Jei asmuo nori padėkoti darbuotojui už gerai atliktą darbą, jam gali būti pasiūlyta atsidėkoti žodine arba rašytine forma. Policijos darbuotojų veiksmai, gavus dovaną ar neteisėtą atlygį, reglamentuoti Lietuvos policijos dovanų politikoje, patvirtintoje Lietuvos policijos generalinio komisaro 2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 5-V-161 „Dėl Lietuvos policijos dovanų politikos patvirtinimo“.</p>
<p>Policijos struktūrinio padalinio vadovas gavo kvietimą į savo buvusių studentų, kuriems dėstė teisę, rengiamą vakarėlį, skirtą paminėti universiteto baigimo dešimties metų sukaktį. Vakarėlis vyks restorane. Ar gali policijos struktūrinio padalinio vadovas dalyvauti vakarėlyje?</p>	<p>Gali. Asmuo kvietimą gavo ne dėl to, kad šiuo metu jis eina policijos struktūrinio padalinio vadovo pareigas, o dėl jo praeityje eitų pareigų, kaip privatus asmuo, dėstęs studentams prieš 10 metų. Taigi, kvietimas nesusijęs su jo einamomis pareigomis, jeigu jis nesprenžia klausimų dėl studentų veiklos.</p> <p>Valstybės tarnyboje dirbančių asmenų viešųjų ir privačių interesų derinimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas. Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymąsi policijoje reglamentuoja Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi ir kontrolės vykdymo policijos įstaigose tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos policijos generalinio komisaro 2021 m. rugsėjo</p>

	22 d. įsakymu Nr. 5-V-793 „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi ir kontrolės vykdymo policijos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“.
Ar policijos darbuotojas tarnybos tikslais dalyvaudamas vaikų darželio šventėje, skirtoje Vaikų gynimo dienai paminėti, gali vaišintis joje siūlomais užkandžiais?	Gali. Šventė yra oficialus renginys, kuriame policijos darbuotojas dalyvauja dėl savo einamų pareigų. Užkandžiai per tokius renginius yra įprasta tradicija, todėl šis policijos darbuotojo dalyvavimas ir šventės vaišės vertintini kaip tradicija, kuri įprastai susijusi su asmens atliekamomis funkcijomis.
Policijos darbuotojas laikinai paskiriamas eiti aukštesnes pareigas kitame padalinyje. Ar policijos darbuotojas gali nedeklaruoti laikino paskyrimo į pareigas?	Negali. Pagal Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą, siekiant sudaryti sąlygas atskleisti valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų ir kitų asmenų, kuriems taikomos šio įstatymo nuostatos privačius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, ir užkirsti kelią kilti interesų konfliktams bei plisti korupcijai, privaloma teisės aktų nustatyta tvarka pateikti nustatyto turinio privačių interesų deklaraciją. Deklaracija pateikiama nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų po deklaruojančio asmens paskyrimo į pareigas dienos arba po deklaruojančio asmens statuso įgijimo dienos. Jeigu atsirado naujų deklaruotinių duomenų, privačių interesų ar pasikeitė pateiktoje deklaracijoje nurodyti duomenys ar privatūs interesai, deklaracija privalo būti patikslinta arba papildyta nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų. Privačių interesų deklaracija pateikiama elektroninėmis ryšio priemonėmis per Privačių interesų registrą. Elektroninėmis ryšio priemonėmis per Privačių interesų registrą privačių interesų nedeklaruoja policijos darbuotojai, vykdantys kriminalinę žvalgybą ar kurių duomenys įstatymų nustatyta tvarka yra įslaptinti. Šie policijos darbuotojai privačius interesus deklaruoja, pateikdami privačių interesų deklaraciją popierine forma policijos darbuotojams, atsakingiems už tokių deklaracijų priėmimą ir saugojimą.

<p>Policijos darbuotojo, kurio tiesioginės funkcijos susijusios su teisės aktų projektų rengimu, artimas asmuo užsiima lobistine veikla (yra įrašytas į lobistų sąrašą). Ar gali šis darbuotojas toliau atlikti savo tiesiogines funkcijas?</p>	<p>Gali. Tačiau policijos darbuotojas privalo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo atitinkamų aplinkybių atsiradimo deklaruoti artimo asmens vykdomą lobistinę veiklą, t. y. patikslinti arba papildyti privačių interesų deklaraciją, nurodydamas šią informaciją.</p> <p>Be to, policijos darbuotojas privalo deklaruoti jo atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą dėl kiekvieno teisės akto projekto ne vėliau kaip per 7 dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu). Todėl tuo atveju, kai policijos darbuotojo atžvilgiu vykdoma artimo asmens lobistinė veikla, policijos darbuotojas privalo pateikti tarnybinį pranešimą apie galimą viešųjų ir privačių interesų konfliktą ir nusišalinti nuo konkretaus teisės akto projekto rengimo.</p> <p>Policijos darbuotojų, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant ir priimant teisės aktų projektus, veiksmus, jų atžvilgiu vykdant lobistinę veiklą, reglamentuoja Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymas ir Policijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos policijos generalinio komisaro 2021 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. 5-V-1095 „Dėl Policijos darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos deklaravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p>
<p>Policijos darbuotojas gauna asmeninį kvietimą po darbo valandų dalyvauti lobistų organizuojamame neformaliame renginyje arba susitikime, pavyzdžiui, kavinėje, restorane ir kt. Ar policijos darbuotojas gali priimti šį kvietimą?</p>	<p>Negali. Privalu atsisakyti asmeninių kvietimų susitikti su lobistais, lobistinės veiklos užsakovais, lobistinės veiklos naudos gavėjais ir jų atstovais po darbo valandų neoficialioje aplinkoje (kavinėse, restoranuose ar kt.). Su lobistais rekomenduojama bendrauti tik oficialiai policijos įstaigose ar kitose oficialiose vietose.</p> <p>Policijos darbuotojai privalo vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra.</p>
<p>Kaip turi pasielgti policijos darbuotojas, jei</p>	<p>Policijos darbuotojas nedelsdamas, bet ne vėliau</p>

<p>pašaliniai asmenys prašo netiesiogiai pasidomėti jo kolegos atliekamu tyrimu, klausia, ar kolega, tyrėjas yra principingas ar sukalbamas?</p>	<p>kaip per 3 darbo dienas turi surašyti tarnybinių pranešimą Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybai.</p> <p>Policijos darbuotojai turi vengti ryšių su asmenimis, kurie galėtų sukelti abejonių dėl jų patikimumo, sąžiningumo, nešališkumo, teisėtumo ir dėl kurių gali kilti korupcijos rizika.</p> <p>Policijos darbuotojai turi informuoti Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybą tais atvejais, kai patiriamas atskirų asmenų ar interesų grupių spaudimas ar kišimasis į policijos darbuotojų veiklą, prašoma pateikti, atskleisti valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančią informaciją ar kitą neviešo pobūdžio policijos disponuojamą informaciją (įskaitant informaciją apie neviešų policijos padalinių veiklą, kriminalinės žvalgybos, ikiteisminio tyrimo, valstybės ir žinybinių registrų duomenis, bet neapsiribojant ja), taip pat kai sulaukiama tiesioginių ar netiesioginių grasinimų dėl policijos darbuotojo pareigų atlikimo, domimasi policijos darbuotojo ar jo kolegų privačiu gyvenimu, asmeninėmis, dalykinėmis savybėmis ir kitomis aplinkybėmis, kurios leistų ateityje juos kompromituoti, kai prašoma atlikti kitus neteisėtus veiksmus ar kitokiu būdu bandoma padaryti įtaką policijos darbuotojų priimamiems sprendimams.</p> <p>Policijos darbuotojų veiksmus galimo neteisėto poveikio, kuriuo siekiama paveikti sąžiningą ir objektyvų pareigų atlikimą, atvejais reglamentuoja Policijos darbuotojų ir informacijos apsaugos nuo galimo neteisėto poveikio aprašas, patvirtintas Lietuvos policijos generalinio komisaro 2017 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 5-V-1017 „Dėl Policijos darbuotojų ir informacijos apsaugos nuo galimo neteisėto poveikio aprašo patvirtinimo“.</p>
<p>Policijos darbuotojas sužinojo, kad jo kolega susitiko su pažįstamu asmeniu ir, jo prašomas,</p>	<p>Policijos darbuotojas nedelsdamas, bet ne vėliau, kaip per 3 darbo dienas apie tai tarnybiniu</p>

<p>papasakojo apie jam žinomas reikšmingas ikiteisminio tyrimo bylos aplinkybes. Kaip turėtų pasielgti policijos darbuotojas?</p>	<p>pranešimu turi informuoti Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybą.</p>
<p>Ar policijos darbuotojas gali laisvu nuo tarnybos laiku dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį?</p>	<p>Gali. Policijos pareigūnams leidžiama dirbti kitą darbą, išskyrus Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute numatytus atvejus. Pareigūnas, vadovaudamasis vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka, prieš ketindamas įsidarbinti pagal darbo sutartį, turi pateikti prašymą įstaigos vadovui leisti dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį. Gavęs leidimą dirbti kitą darbą, pareigūnas privalo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo paskyrimo į kitas pareigas dienos papildyti (atnaujinti) privačių interesų deklaraciją, nurodydamas kitą darbovietę ir joje einamas pareigas. Net ir dirbdamas kitą darbą pareigūnas neturi pamiršti apie jam keliamus moralės ir etikos reikalavimus. Atsiradus aplinkybių, keliančių ar galinčių sukelti interesų konfliktą, turi nusišalinti nuo funkcijų atlikimo iki bus išspręstas nušalinimo klausimas.</p> <p>Kitiems valstybės tarnautojams leidimas dirbti kitą darbą nereikalingas. Tačiau, jei jis mano, kad kita veikla gali būti nesuderinama su valstybės tarnautojo pareigomis, informaciją apie kitos veiklos pobūdį raštu pateikia jį į pareigas priimančiam asmeniui.</p> <p>Darbuotojai, baigę eiti pareigas policijos įstaigoje, privalo laikytis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme numatytų apribojimų ir pasibaigus tarnybai.</p>
<p>Policijos pareigūnas nori užsiimti individualia veikla, pavyzdžiui, automobilių remontu. Kokie privalomi pareigūno veiksmai, kad jo būsima veikla atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nekeltų interesų konflikto?</p>	<p>Policijos pareigūnas pirmiausia turi įvertinti, ar individuali veikla, kuria jis ketina verstis, nesukelia viešųjų ir privačių interesų konflikto, nesudaro prielaidų tarnybą panaudoti asmeniniais interesais, nediskredituoja vidaus tarnybos autoriteto, nekliudo pareigūnui tinkamai atlikti jo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.</p> <p>Pareigūnas, priėmęs sprendimą vykdyti individualią veiklą, turi atsižvelgti į Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatas dėl maksimaliojo darbo laiko ir minimaliojo poilsio laiko reikalavimų, įstatymų nustatyta tvarka</p>

	<p>privalo registruoti individualią veiklą pagal pažymą (arba įsigyti verslo liudijimą), laikytis kitų su ta veikla susijusių teisės aktų reikalavimų. Jei vykdant registruotą individualią veiklą su juridiniais ir fiziniais asmenimis sudaromi sandoriai, kurių vertė didesnė negu 3000 eurų ir tai kelia ar gali kelti interesų konfliktą, policijos pareigūnas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų, patikslinti arba papildyti privačių interesų deklaraciją, nuroydamas atsiradusius ir interesų konfliktą keliančius ryšius, atsiradusius po sandorio sudarymo.</p>
<p>Ar gali policijos darbuotojas socialiniuose tinkluose komentuoti perskaitytus straipsnius?</p>	<p>Gali. Tačiau komentuodamas perskaitytus straipsnius turi išlikti tolerantiškas, viešai nereikšti asmeninių simpatijų ar antipatių vadovams, pavaldiniams, kolegoms, visuomenės veikėjams, visada išlikti objektyvus ir nešališkas. Reikšdamas asmeninę, o ne policijos įstaigos, kurioje dirba, nuomonę, apie tai aiškiai pažymėti.</p>
<p>Policijos darbuotojas iš kitų darbuotojų sužinojo, taip pat ir pats yra matęs, kad įstaigos, kurioje jis dirba, vieno iš padalinių vadovas tarnybinių automobilį naudoja savo asmeniniams poreikiams tenkinti, pavyzdžiui, vežioja savo vaikus į mokyklą ar iš jos, važinėja į statybvieta, kur statosi namą, tarnybinių automobilį naudoja ir savaitgaliais, kai nevykdo tarnybinių funkcijų, ir pan. Kaip turėtų elgtis policijos darbuotojas, norintis pranešti apie tokį netinkamą vadovo elgesį?</p>	<p>Policijos darbuotojas apie įvykį gali pranešti policijos įstaigose veikiančiais vidiniais informacijos apie pažeidimus teikimo kanalais (plačiau apie tai sužinoti galima Lietuvos policijos internetinio tinklalapio (lrv.lt) skiltyje „Pranešėjų apsauga“). Jei prieš teikdamas informaciją, policijos darbuotojas pageidautų pasikonsultuoti žodžiu, tai jis galėtų padaryti kreipdamasis tiesiogiai į Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybos Kontrolės skyriaus pareigūnus arba skambindamas telefonu.</p>